

Характеристика окремих змін, що супроводжують поширення цифрової економіки

У глобалізованому світі інновації проникають у бізнес-середовище, як правило, через цифрову економіку, яка використовує широкі масиви даних, порушили у новому світлі соціальні проблеми. Цифрова економіка сприяє концентрації ринку незважаючи на можливий опір наявних соціальних моделей у світовій економіці. Передусім великим випробуванням піддається система зайнятості, оскільки цифрова економіка по-новому структурує розподіл робочих місць не тільки на рівні національних економік, але й в усьому світі. Вже можна констатувати скорочення світового ринку праці, що висуває на перший план проблеми права на працю та соціального захисту населення. Нові умови потребують максимальної відкритості даних щодо ситуації на ринку праці з метою доступності працевлаштування та посилення відповідальності працевлаштованих у розрізі дотримання прав найманих працівників. Слід використати етап переходу певних секторів економіки на цифрові рейки у бажаному для суспільства руслі. Першочергово слід подбати про нормативно-правові акти, які б забезпечили гнучкість та динамізм у процесі переходу до цифрових інновацій.

Особливістю сучасної цифрової економіки у світі є домінування у її середовищі ефекту масштабу. Вона збільшує цей ефект у порівнянні з класичними галузями економіки у десятки разів. Поширення ефекту масштабу у цифровій економіці супроводжується зменшенням трансакційних витрат, оскільки зменшується час на встановлення довіри між новими партнерами, що не знають один одного. Поява цифрових технологій зробила можливим використання широким масивом даних, що розширило можливості навіть непрофесіоналів здійснювати пошук клієнтів у сприятливому середовищі і пропонувати їм послуги вищої якості, ніж у традиційних галузях. Збільшенню прибутку цифрових компаній сприяє використання машинного навчання, яке забезпечує зростання продуктивності праці, а отже знижує вартість продукції та підвищує конкурентоспроможність товарів та послуг. Зазначені переваги у різних пропорціях поєднані у різних бізнес-моделях цифрової економіки, але завжди забезпечують експоненційне їхнє зростання.

Висока концентрація капіталів на цифрових ринках зовсім не означає, що вони позбавлені конкуренції. Монополізація для цифрової економіки є менш характерною, а її тривалість у часі у певному сегменті ринку менш стійкою, ніж у традиційних галузях. Ще однією особливістю ринкових структур, що попадають під вплив цифровізації, є невелика величина фізичного капіталу для входження на ринок. Наявні гравці на ринку постійно перебувають під тиском все нових і нових стартапів, зростання яких фінансується переважно за рахунок ризикового капіталу. Конкуренти можуть у будь-який момент перехопити ініціативу та зупинити поступ провідної компанії шляхом швидкого поширення нових процесів або впровадження на ринок нових функцій. Натомість великі цифрові компанії перебувають у постійній конкуренції і прагнуть диверсифікувати виробництво, поширюючи свою діяльність на нові ринки, отримуючи вигоду від синергетичного ефекту і зміцнюючи свої позиції. Але домінуючі позиції не можуть бути стабільними, оскільки вони значною мірою залежать від користувачів. У традиційних галузях обслуговування, економія на масштабі та мережевий ефект базується на інфраструктурі, що пов'язано з високими постійними витратами. Натомість, у цифровій економіці зазначені ефекти відчутно не зв'язані з інфраструктурою, а з користувачами, які свій вибір ґрунтують переважно на власному досвіді. І тільки цей досвід утримує їх від пропозицій компаній конкурентів. Фізичні особи взагалі підвищують планку вимог, оскільки розуміють, що конкуренція у ринковому середовищі інколи залежить від одного «натискання кнопки». Інтернет підсилює конкуренцію за рахунок зменшення витрат на пошук і порівняння цін. Це створює сприятливі умови для появи на ринку все нових і нових учасників, які проте мають працювати у жорстких конкурентних умовах, що створюють для них користувачі, які вже навчилися координувати свої дії і підсилити конкуренцію між наявними компаніями. Регуляторні перешкоди для нових учасників ринку вже не можуть захистити провідні цифрові компанії, а тому вони змушені у постійному інноваційному пошуку щоб схилити на вибір свого продукту користувачів. Таке перманентне вдосконалення запускає позитивний коло змін: придбання програмного товару чи послуги, лояльність до торговельної марки; персоналізація досвіду та динамічна адаптація інтерфейсів у користувачів (враховуючи цінову); оптимізація розподілу ресурсів; підвищення продуктивності за допомогою навчання; інновації та диверсифікація і мобілізація самих користувачів для посилення ефектів мережі; прогрес цифрових технологій (обсяг зберігання та швидкість обробки).